

PROGRESUL

Abonamentul:
Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foaie socială-culturală.
Apare în fiecare Sâmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

„Arhanghelul“.

În părțile noastre sudbănățene „Arhanghelul“ e sărbătoare mare. Însemnătatea acestor zile mari țărănească o cunoaște numai de după faptul că la „Arangel“ se țin cele mai multe „praznice“. Cititorilor noștri din alte părți, cari înafară de Banat nu știu ce-i „praznicul“, le amintim în treacăt că Bănățenii, după obiceiul Sîrbilor învecinați, mai ales la sărbătorile de toamnă, țin „praznic“, adică în cinstea patronului casei dau câte o masă la care își adună neamurile și prietini. Și cine nu ține această datină din bătrâni, nu se ține om. Înaintevreme „slujiau“ și intelectualii, astăzi, însă, nici jupînii nu mai țin „praznic“. Dar dintre bieții țărani cine ajunge mai scăpătat în avere, i-se rupe inima de durere că nu poate aduce această „jertfă creștinească“.

Cum însă prin satele noastre din Valea Carașului, fiind țărani mai cu stare, mai pretutindenea: aproape câte fumuri, atîtea praznice. Și cum la fiecare praznic trebuie să premeargă festania preotului, nu-i mirare că mai ales pentru atîtea praznice, trebuie și atîția preoți. În Ciclova-rom., cea mai mare comună din județ, au fost pe vremuri chiar unsprezece preoți, cari neavînd toți din ce trăi, unii lucrau și „la stînjeni“ în codru, avînd însă a se coborî la zilele praznicelor pentru a-și face „slujba“. Eată de ce îți răspund preoții, cînd se rezonază c'ar fi poate mai bine să fie mai puțini preoți, că nu pot rezbi cu sutele de praznice din sat.

Adevărat că preoții la praznice săvîrșesc

o muncă foarte obositoare, avînd, numai pentru cîteva crucerî, să cutreere întreg satul la praznice. Dar în aceste rînduri nu intenționăm a ne ocupa de remediarea acestor lucruri. Aici preoții ar ști mai bine ce ar trebui să facă pentru a se scapa de această îndatorire, pe care ar putea-o înlocui cu altele mai folositoare binelui obșteșc.

Insfîrșit nu despre „praznicele“ Bănățenilor, ci îngeneral despre praznice (sărbători), cum am mai aratat și altedați în coloanele acestui ziar, cred a nu arunca apă în Dunăre amintind denou, că și poimîne Lună, la Arhanghel, vor trage clopotele la biserică, se va aduna lume, moșii cu curelele unse de cu seara, muerile peptenate și sîruite frumos, babele încinse cu brăcirile de moarte, copii, premeniți cu deosebită îngrijire, cîntă pelîngă cîntăreții de strănă, adunați în număr complet în zilele de „praznic“; toți cu gîndul la rachia caldă, la întîlnirea cu vecinii și neamurile la praznic „la Nea Mitru“, ori „la Nașu Ion“... Este o datină patriarhală pe care nu vreau să o ating; dimpotrivă ar fi chiar motive psihologice pentru a se apreția această datină, nesocotită de cărturărie, mai ales la oamenii înțelepți cari nu abuzează, ci jertfesc numai atîta cît pot, și nu potignesc în greșala de a se sărăci prin „praznice“, cheltuind mai mult decît le îngăduie puterile.

Dar să trec la adevăratul motiv care mă face să relevez și în preajma acestor zile mari, ceiace am mai constatat și altedați, ș'anume întreb pe cei datorî a răspunde: Se

găsește pe undeva crac de țaran care, înafară de „praznicul“ ce se începe cu bolborisirea rugăciunii „Mincavor săracii“... să știe, dacă nu mai mult, barem atîta că ce înseamnă vorba *Arhanghel* — numele sărbătorii?

Sau și mai clar vorbind: nu cunoașteți destui preoți cari înafară de festania îndatinată, nu s'au opintit niciodată a explica poporului că Arhanghelul nu e, cum cred neștiuitorii, mustăciosul ala din icoană, ci îngerul, adică partea cea bună din sufletul omului, ear cîntarul ce-l ține în mînă simbolizează răsplata faptelor bune ori rele, ce le săvîrșește omul pe pămînt. Eată unde residă și de unde ar trebui apucată temelia educației religioase. Și întreb mai departe nu-l doare pe nimeni constatarea că în popor se cultivă numai înclinările către superstiție și bigotism, ear de adevărata religiozitate nici habar?...

Dacă ar fi cine să examineze poporul nostru și din acest punct de vedere, ar putea arăta cu degetul ireligiozitatea înspăimîntătoare a poporului nostru. Eată pricina care de veacuri îl ține pe Român în întuneric, deși pretutindeni în corporațiile noastre bisericesti se declamează meritele bisericești strămoșești, ocrotitoare a credinții... A cărei credinți? A credinții că „luna o mănîncă vîrcolacii“? A credinții că „celuice duce luminări mai mari la biserică, îi earță Dumnezeu mai multe păcate“? Ori a cărei credinți?

Să răspundă ceice și-au ales chemarea de a îndrepta credința celor rătăciți.

Gheorghe Jianu.

FOILETON.

Cînd codrii să pâllesc.

Să turvinesc find la scucială,
— Dămurt, dă cinferi ei să șciu —
Chicindu-ș moșu o obeală
Și baba 'n mîni cu un șofiu.

Și dzicie moșu: „lume, lume“...
— Să dau în taină amîndoi —
„Îi toamna ră... vremuri nebunie,
Ș'ai cinferi nu grijăsc dă noi!“

Păn'cfe le-am dat, fușai tot bun,
Ș'acnu nu viedz, dzău, vorba vinie:
Ugit făr' casă, gol pră drum,
Cie lie măi pasă lor dă minie!“

Dar baba: „cinfe ce bolgîșcfe
Dă cum ce scoi, la bîert cf-opreșci?
Acasă dă cuptor grijășce!
Dacfe nu poț să ce stăveșci?“

— Ean lasă-ce tu dă cîrcit,
Că-ă-ă... nu nie măi îmbogățim;
Nu vedz, c'am do 'ncărunțit
Să-m spunî: o mai 'ncinferim?“

Așa și alți dă pr'acasă
D'arat, dă grîu să turvinesc:

Cum stă polog cu gura arsă,
Și boi și cai dă s'asnuesc.

— Baș toamna asta, cinfe șcie,
Atîț marvă tot biciagă,
Din cie să ducem la porșe,
Dzău, ăsta nu-i lucru dă șagă.

Atîta, barem, să nu moară,
Măcar s'arăm cît dă tîrdziu;
L-om măi grăpa la Sîmicoară,
Să nu ugin făr' pic dă grîu.

În drum și giunii s'or aflat,
Șaisprecie anî d'or fi 'mplinit,
Vorbăsc și ei — dă însurat
Și carie cice-o prîmenit...

Și dzicie-un giunfe mai îmblat:
— Io n'am ieșit dămurt din școală,
Și io dă carce m'am zuitat,
Fînde'am umblat cu traista goală.

Dar nișce păsăruichi pră coastă,
Pr'un gard zbirlice ciripăsc,
Povăstuind d'a lor viață,
Cînd toamna codrii să pâllesc.

Așa mă puș acnu și ieu
Să vă măi spun dă prala noi,
Că așa-i năravu mieu,
Zburînd cu gîndu prin zăvoi.

Ilie Crăciunel.

O lacrimă, pe-o geană...

Odată Dumnezeu luă ca tovarăș de călătorie pe sîntul Petru, și se scoboară pe pămînt, să mai ușureze durerile bieților oameni. Așa făceau: Veniau și ridicau de ici, ridicau de colo citeun năcaz. Și se întorceau în ceruri mulțumiți.

Pe ziua de azi sîntul Petru avu un gînd mare. Pecînd Dumnezeu se înfășură într'un fald de nour, ca 'ntr'o manta de drum, sîntul îndrăzni să-și spue părerea. „Înalt Prea sîinte Stăpine, începu el, socotesc că n'am ușura cu măi mult durerea omenească decît dacă i-am alina plînsul. Să mergem, stăpine, și să-i culegem lacrimile“. Dumnezeu zîmbi, dar nu se împotrivi deloc. „Să mergem, Petre, zise el“. Și 'ntr'o rețea de raze se scoborîră pe pămînt. Ca doi moșnegi de rînd, — Dumnezeu măi adus de șale, sîntul Petru mai tanțos, — porniră la drum.

Pe-un șleau bătut de țeară, nimeriră într'un sat. Sîntul Petru se uita peste tot; la o fereastră întîrzie măi mult, „Uite, Stăpine, în odăea aceasta e o femeie care plînge“. Și-au intrat în ogradă. Au bătut la ușă, ear femeia le-a deschis. Pe obrazii albi și fragezi urmele lacrimilor se cunoșteau, ca o brumă care acoperia o floare. Pe o geană, o lacrimă rămăsese aninată, lucitoare, ca și cum ar fi închis un miez de lumină. „Femeie, îi zise Petru, ai plîns și țî-a rămas o lacrimă pe geană. Am venit să țî-o luăm și cu ea și plînsul, dă-ne-o“. Femeia răspunse: „E întîiașidată cînd plîng, și plîng de bucurie. Ce-mî dați

O carte veche împotriva beției.

Au luat seama cititorii noștri cum, dela o vreme, toți oamenii luminați și cu dor de binele neamului, văzînd relele pricinuite de rachiul cel otrăvitor, luptă din toate puterile pentru stîrpirea lui.

În alte țeri, lupta asta a dat roade bune; la noi însă deabia este la început. Tocmai faptul acesta mi-a adus aminte de-o carte românească din vremuri, întocmită anume pentru a-i bate pe oameni, pe frați de ai noștri, dela băutura peste măsură a rachiului.

Cartea e tipărită la Blaj, în anul 1847 (adeacă acum 63 de ani) și numită așa: „Învățătură pentru vinars (rachiul) pentru folosul școalelor satești din Ardeal”. Și din nume încă se vede că scriitorul a înțeles bine că primejdia e mai mare la sate, ear lupta trebuie începută dela școală, de pe cînd omul nu e dedat relor. Cartea începe cu o precuvîntare, din care vedem că rachiul „este o stricăciune a neamului și izvor de nenumărate boli trupeshti și sufletești”. Aste e pricina pentru care iubitorii de neam s'au străduit de au scris cartea.

Lăpădarea de rachiul, zic ei, este „a doua răscumpărare a păcatelor noastre”. Și, pentru ca să arate din toți oamenii de bine cui i-se cade mai mult să lupte, precuvîntarea se sfîrșește astfel: „episcopi, protopopi, parohi, dascăli și învățători, fii și fiice ale patriei, umblați ca fii și fiicele lumii, străduiți-vă a deștepta pe popor din somnu-i înfiorător prin cărticeau aceasta, pe care celor mai săraci în dar li-o veți da”.

Pentru ca să fie mai răpede și mai bine înțeleasă, și cu plăcere citită, cartea este scrisă cu întrebări și răspunsuri, ca un catechism — și e împărțită în șapte părți, ear fiecare parte se sfîrșește cu un cîntec (versuri). Eată și titlurile, numele celor șapte părți: 1) Istoria rachiului; 2) Despre rachiul ca otravă; 3) Despre primejdiile ce le pricinuește rachiul în sufletul omului; 4) Despre stricăciunea rachiului pentru puterile sufletești ale omului, virtutea și bună-starea lui; 5) Despre băutorii de rachiul și tot ce se ține de aceia pestetot; 6) Despre beție; 7) Despre însoțirile de cumpătare.

în schimbul lacrimii mele?” — „Ce să-ți dăm întrebă Petru?” — „Un diamant, răspune femeia, un diamant care să-mi amintiască lacrima”. — „Fie dupăcum voaște; dă-i, Petre, un diamant, încuviință Dumnezeu”. Petru se plecă, luă de jos o petricică, pietricica se schimbă într'un diamant, și-l întinse femeii. Apoi cu o năframă țesută din lumină îi șterse lacrima.

— „Greu se despart oamenii de slăbiciunile lor, zise Petru”. Ear Dumnezeu zimbi, nu zimbi, răspune, și purceseră mai departe.

Și așa ajunseră pe țărîmii unei mări furtunoase, la o colibă de pescar. Valurile urlau și își ridica brațele spre cer. Coliba se clătina în bătaia vîntului. Petru se uită pe fereastră. „Aici plînge o altă femeie, stăpîne. Să intrăm. Și bătură. Ușa se deschise. Pe fața galbenă de veghiere a femeii, lacrimile lăsaseră urma lor jilavă. De o geană, o lacrimă rămăsese aninată ca — o semînță de lumină”. — „Femeie, zise Petru, ai plîns și ți-a rămas o lacrimă încă pe gene. Voim să ți-o luăm, dimpreună cu ea, și plînsul. Dă-ne-o”. — „Plîng de dor, răspune femeia. Și ca să vă dau lacrima, în schimb ce-mi dați?”

— „Ce să-ți dăm întrebă Petru?” — „Un mărgăritar, răspune femeia, un mărgăritar, să-mi aduc aminte de fiul meu care e dus pe mări”. — „Fie!” încuviință Dumnezeu. Și Petru se plecă, luă o pietricică, pietricica se schimbă într'un mărgăritar, și-l întinse femeii. Și cu năframa îi șterse earăși lacrima.

„Greu se despart oamenii de durerile lor,

eată și cîteva întrebări și răspunsuri, luate pe ales din vre-o parte sau alta:

— Ce e rachiul?

— O băutură al cărui adevărat venin e ucigător de oameni, și, așa, cine o bea, fără îndoială, cu băutul, încet-încet își scurtă viața.

— Cîrcumarii cu ce au obiceiul a strica rachiul?

Cu praf de pușcă, peatră vînată, cenușă și elte materii de jos pentru ca să fie mai tare, mai mărgelos și mai arzător.

— Și cam de prin ce vremuri s'a socotit așa rachiul?

Lucă din suta a 17-a, stăpînitorii Prusiei pe băutorii de rachiul ca făcători de rele i-au socotit și au poruncit ca, orunde îi va afla, la închisoare să-i pue.

— A se îmbăta atîta însemnează cît a se face de bună voe nebun.

— Mai știi vre-un rău de-al rachiului?

— Doctorii adevăresc cum că spirtul de rachiul, după firea lui, întinde peste măsură așezarea vinelor și umflă stomacul în atîta: cucit cineva bea mai mult, cuatît mîncă mai puțin, pentru că rachiul, țînînd pînza întinsă, nu rămîne loc de poftă de mîncare.

Eată si unul din cîntecule cu care se sfîrșeșc cele șapte părți:

CÎNTECUL al VI-lea.

a) Numai cel înțelept foarte
Cu rachiul-și face moarte;
Însă omul priceput
Nicidecum nu l-a băut.
Berea, vinul, amăgește,
Ear rachiul nebunește;
Cine dar cu minte va
Sîngele-a-și învenina?

b) Sîngele n'are putere,
Cugetul din minte piere,
Și a 'nțelepciunii pază
Mintea n'o mai luminează,
Cînd rachiul, diavol rău,
Ți-a spurcat sufletul tău!

Înainte de a sfîrși, cred nemerit să mai dau cîteva întrebări și răspunsuri, în care este vorba despre unul din cele mai de seamă leacuri ale beției la sate, despre societățile, tovărășiile sau însoțirile de cumpătare:

— Ce însemnează a intra într'o însoțire de cumpătare?

zise Petru”. Ear Dumnezeu zimbi și purceseră din nou la drum.

Și în mijlocul unei păduri, găsiră earăși o colibă. Era frumos, soare, și florile își împrăștia mirezmele. Petru privi pe fereastră. „Stăpîne, înlăuntru plînge o femeie”. Bătură în ușă, și ușa se deschise, și femeia răsări în prag. Pe obrazii ei supți de suferință, lacrimile brăzdaseră două șanțulețe. Pe-o geană o lacrimă rămăsese prinsă, în celalt lacrimă răsărea. — „Femeie, îi zise Petru, femeie, ai plîns, și două lacrimi încă îți umezesc ochii. Am venit să ți-le luăm, și cu ea și plînsul. Dă-ni-le!” — „Am plîns răspune femeia, căci mi-au murit toți, și-s singură acum pe lume”. „Tocmai adause Petru, ce să-ți dăm în schimbul lacrimilor tale?” — „Să-mi dați altele răspune femeia”.

— „Fie!” încuviință Dumnezeu, și femeia izbucni în plîns.

Cînd se depărtară, Petru spuse Atotstăpînitorului: — „Stăpîne, nu-mi pot ascunde mirarea, că una a cerut un diamant, cealaltă un mărgăritar, înlocul lacrimilor cari ni-le-au dat, așî mai înțelege. Dar că aceasta ne-a cerut alte lacrimi, e peste pătrunderea minții mele”. Dumnezeu răspune: — „Și cutoateacestea femeia din urmă a fost și cea mai înțeleaptă... Care diamant prețuește oare cît stropul de plîns pe care ți-l zmulge bucuria, și ce mărgăritar poate fi mai scump ca lacrima care-ți alină durerea, Petre?” ...

Petru a tăcut. Și, gînditori, s'au întors călătorii înapoi, în cer.

Em. Gîrleanu.

— A-și da cuvîntul de om de omenie într'o însoțire ai căreia toți inșii tare s'au legat între sine că niciunfel de rachiul, subt niciun nume, nu vor bea, ci și pe alții se vor nevoi a-i aduce să nu bea.

— Care e scopu 'nsoțirii de cumpătare?

— Ca băutul rachiului detot să încezeze în popor; ceice se amărăsc în nevoile beției, la toată viața de trezie să se deștepte; fețele lor să ia ear infățșarea de om; minile lenevoase la lucrare să se învețe; bățiile, hoțiiile, uciderile să înceteze; viața de omenie să se întoarcă înapoi.

— Numai oamenii bețivi trebuie să facă parte din însoțiri?

— Nu numai beții, ci și treji; aceștia pentru ca să arate pildă bună, aceia pentru ca să se îndrepte.

Și cu aceasta am sfîrșit. Cum se vede, cartea este scrisă pe înțelesul și folosul tuturor. Dacă și la noi, astăzi, s'ar urma pilda aceasta, mult bine s'ar adnce. Pentru care și la noi, în numerele viitoare ale acestei foi, vom căuta să dăm cîteva din cele mai folositoare părți ale acestei vechi și românești cărți împotriva beției.

(„Neam. Rom.”) D. Munteanu-Rîmnic.

Alegerile congregaționale în comitatul Caraș-Severin.

9/22 Noembre.

Bocșa-română doi membri pe 6 ani.
Doclin (Blniș și Surducul-mare) un membru pe 6 ani și un membru pe 3 ani.

Bocșa-montană un membru pe 6 ani.
Iam (Vranî, Vraniuș, Iertof, Ciorda, Suboția, Udvarszállás, Bîrliște și Mircovăț) trei membri pe 6 ani.

Oravița-montană alege un membru pe 6 ani.
Cacova un membru pe 6 ani și un membru pe 3 ani.

Comoriște (Brezonfalva, Forotic, Cârnea și Ticvaniul-mare) trei membri pe 6 ani.

Ieșelnița (Ogradina veche și nouă, Dubova, Plavișevița, Eibenthal, Tisoramnic) doi membri pe 6 ani.

Orșova trei membri pe 6 ani.
Reșița-montană trei membri pe 6 ani.
Socenî (Ezeriș și Tîrnova) trei membri pe 6 ani și doi membri pe 3 ani.

Reșița-română (Doman, Văliug, Cuptoare-Secul, Terova și Iabalcea) doi membri pe 6 ani.
Rafnic (Goruia, Gîrliște, Nermet și Vodnic) trei membri pe 6 ani.

10/23 Noembre.

Bozovici (Prilipet) alege doi membri pe 6 ani.
Bănia (Gîrboveț și Șopotul-vechi) alege doi membri pe 6 ani.

Dalboșef (Șopotul-nou Ravensca, Lăpușnic și Mocerîș) doi membri pe 6 ani.

Răcășdia (Macoviște, Ciuchici, Nicolinț, Mircina, Rusova-veche și nouă) trei membri pe 6 ani și un membru pe 3 ani.

Greovaț (Ticvaniul-mic, Agadic și Maidan) trei membri pe 6 ani.

Secaș (Calina, Jurjova, Jitin și Ciudaoovița) trei membri pe 6 ani și un membru pe 3 ani.

Oravița-română (Ciclova-mont. și română, Rachitova și Broșteni) trei membri pe 6 ani.

Iablanița (Petnic, Globucraiova și Globurău) doi membri pe 6 ani.

Crașova doi membri pe 6 ani.
Zorlențul-mare doi membri pe 6 ani.

11/25 Noembre.

Vasiova (Dognecea, Fizeș, Chiroi și Ocna-de-fer) doi membri pe 6 ani.

Prigor (Pîrvova, Șomița, Borloveni noui și vechi, Lăpușnicel, Pătaș și Putna) trei membri pe 6 ani.

Sasca-montană (Mariaschnee, Sasca-română, Bogodint, Slatina, Potoc, Kohldorf, Năidaș, Leșcovița, Socolar, Iladia și Petrilova) trei membri pe 6 ani.

Moldova nouă (Radimna, Divici, Belobreșca, Șușca, Pojejena română și sirbească, Macevici,

DEPUNERI

se pot fructifica în mod avantajos la

ÚSTREDNÁ BANKA ÚČASTINNY SPOLOK

(BANCA CENTRALĂ SOCIETATE PE ACȚII)

în **B u d a p e s t a**,

care funcționează sub patronajul Ústředni banka českých spořitelén
din **P r a g a**.

Depuneri stabile pe libele se fructifică cu

4 ½ % netto,

depuneri ocazionale cu

4 % netto,

iar darea după interese o plătim noi.

Depunerile se pot efectua prin liste de solvire postale (cecuri postale) pe cari la dorință le trimitem gratuit.

Pentru împedecarea eventualelor abuzuri, la replătirea depunerilor, libelele se pot lega (vincula) și la dorință le păstrăm pe acelea gratis în cassele institutului nostru, fiind acelea asigurate în contra spargerilor și în contra focului.

Efectuim conștientios asemnății de banii în America și arangem afaceri juridiare de acolo, pe cari le desfacem prin intervenirea »Bohemia» bancă acționară în Praga și prin agenturile aceleia din New-York, precum și prin banca de stat Bank of Europe din New-York.

Banca cu cea mai mare plăcere este gata de a servi, în orice afaceri financiare, cu sfaturi.

ÚSTREDNÁ BANKA ÚČASTINNÝ SPOLOK

(BANCA CENTRALA SOCIETATE PE ACȚII)

REPREZENTANȚA ÚSTŘEDNI BANKA ČESKÝCH SPORITELN DIN PRAGA.

Cont la Cassa de păstrare postală ung. 24.163. * Giro la Banca Austro-Ungară. * Cont la Cassa de păstrare postală austriacă: 105.022.

Telefon: 163-54.

* *

Telefon: 163-54.

Budapesta, V., Sas-u. Nr. 24.

SECȚIUNEA DE LOZURI.

Stimate cetitor!

Incercați noroc — nu amânați ci sperați — la procsima tragere din 27 Decemvrie a. c.

a obligațiunilor de câștig convertite a Băncii Hipotecară Ungară,

puteți câștiga premiul principal în sumă de

Cor. 1,000.000.—

prin trimiterea primei rate de 6 coroane.

Toate câștigurile, după detragerea competențelor legale, se solvesc în banii gata și toate lozurile se trag cel mult până la anul 1959, pelângă toate acestea proprietarul unui loz poate face mai multe câștiguri.

Prin ratele neînsemnate de 6 cor. ajungeți în posesiunea unei hârtii de valoare, care întotdeauna se poate schimba în banii cu prețul curent de zi, sau se poate lua pe aceia împrumut. Prețul curent al lozurilor crește zi de zi. Lozurile le cedăm în 30 de rate lunare de câte 6 coroane și Vă rugăm să binevoiți a ne trimite prima rată prin mandat postal, ca să Vă putem trimite în Listă de rate. Listă de rate primită conform legii, care conține seria și numărul lozului original și care Vă îndreptățește la toate tragerile. Lozurile originale, până la solvirea ultimei rată, se păstrează în cassele scutite de foc și spargeri ale institutului nostru și cari stau sub supraveghierea statului. După toate tragerile revidiem lozurile și despre eventualele câștiguri avizăm proprietarul necondiționat.

Ratele următoare se pot trimite prin liste de solvire postale (cecuri postale) pe cari le alăturăm la Lista de rate.

Cele 6 câștiguri principale de peste an, afară de nenumăratele câștiguri laterale, sunt următoarele:

Cor. 1,000.000.— tragerea în 27 Decemvrie 1911,

”	500.000.—	”	”	25 August	”
”	300.000.—	”	”	25 Aprilie	”
”	100.000.—	”	”	25 Iunie	”
”	75.000.—	”	”	25 Februarie	”
”	75.000.—	”	”	25 Octomvrie	”

Comanda se poate face prin cartă postală sau prin mandat postal, trimitându-se rata primă de 6 coroane.

La toate recerșările răspundem cu întoarcerea postei.

Cu toată stima:

ÚSTREDNÁ BANKA ÚČASTINNÝ SPOLOK
(Banca centrală societate pe acții)

BUDAPEST

V., Sas-utca Nr. 24.

Fiește care în interesul său propriu să-și trimită comanda imediat.

◀ **Recomandați-ne cunoscuților!** ▶

Legăturile

sunt directe, sau indirecte, prin mijlocirea următoarelor institute:

Ústředni banka českých sporitelén din Praga

și filialele din:

Brünn, Viena, Triest, Lemberg, Krakó și Cernovici

precum și prin institutele interesate

„Bohemia“,
bancă acționară în Praga
și agenturile

Brdosky și Sovák
în New-York

prin

Bank of Europe,
New-York

cu toată lumea.

Formular de comandă.

Cu posta de azi am trimis prin .....

Cor. .....

ca ..... rată pentru ..... buc. obligațiun₇
de câștig convertit₆ a Băncii Hipotecară Ungară.

Adresa corectă
și cetibilă:

Pe contrafata se scrie adresa băncii.

Moldova veche, Padina-Matei, Karlsdorf, Socolovaț, Bazias, Langenfeld, și Zlatița) doi membri pe 6 ani.

Stajerlak-Anina doi membri pe 6 ani.

Mehadia (Valea bolvașnița, Plugova, Pece-neșca, Băile Erculane, Topliț și Birza) doi membri pe 6 ani.

Lupac (Moniom, Cilnic și Clocotici) doi membri pe 6 ani.

Brebul (Delinești, Apadia, Valeadieni și Oha-bița) trei membri pe 6 ani.

Ohaba-Mâtnic (Valeaboul, Ruji, Sgribești, Mitnicul-mare și Rujinos) trei membri pe 6 ani.

Armeniș (Luncavița, Rusca, Feneș, Domașnia și Canicea) trei membri pe 6 ani.

ECONOMIE.

Văruirea pomilor.

Dacă văruim pomii, avem două foloase: pomul va fi scutit de urmările păgubitoare ale gerului, 2) se vor stărpi și insectele.

Să vedem aceste insecte de aproape:

Primăvara, în unele zile, soarele pripește foarte tare, ear culoarea neagră a cojii atrage cu multă putere razele calde ale soarelui și, în urma căldurii, atât trunchiul cât și coaja se întind.

Peste noapte, venind earăși frig, coaja se recește, strângându-se pe trunchiu, care însă nu se stringe. Urmarea este că coaja crepă. Prin crepăturile cojii intră frigul și ploaea, ear pomul se vatămă.

Dacă însă văruim coaja pomului, culoarea albă a varului respinge razele soarelui, adevărat nu primește așa ușor căldura și cu pomul nostru nu se întâmplă pagubele de mai sus. Varul să fie însă curat, alb, nu amestecat cu alte materii de altă culoare.

A doua însușire a varului de pe pom este aceea că ucide și insectele, cu ouăle și cu larvele lor, așezate în coajă. Și ca aceasta se aibă mai mare efect, e bine să amestecăm varul cu ceva peatră vîntată, de care va peri orice vietate ce s'ar afla pe pom.

Deasemenea ar fi foarte bine, dacă afară de trunchiu, s'ar văruie cu var și crengile mai apropiate. Aceasta se face mai ușor prin stro-pirea acelor crengi de jos în sus.

Mai e nevoie să amintim că văruirea să se facă de douăori pe an, adevărat primăvara, înainte de a da frunzele și toamna după căderea frunzelor.

FELURIMI.

Nansen despre descoperitorii Americii. Nansen, e incredințat că povestirile despre Winland sînt romane. Cercetările le-a făcut, ajutat de profesorul Mol, specialist în istorie, și de Torp, filolog.

Mai întâi e un fapt ciudat: aceste povești nu sînt din vremea cînd s'ar fi întimplat călătoria, ci mult mai din coace. În cele mai vechi cronici irlandeze nu sînt. În cea mai de seamă din ele „Cronica lui Eirik Rande, se poate dovedi, bucată cu bucată, că este luată din alte cronici și mai ales din basme irlandeze și în parte din „Odiseea“. Winland seamănă cu „Insula fericitorilor“ joacă rol mare în ciclul poveștilor irlandeze și în altele din țările dela miază-noapte. Așa este la Norvegia „Impărțirea ziarelor pădurene“, în Islanda „Țeara elfilor“, carei mai din vechiu îi ziceau „Țeara morților“. Tuturor le ziceau „fericite“, ca și Winlandului, unde beau vin înloc de apă.

Numele locuitorilor Winlandului „Sarael-linger“ îl pune profesorul Torp în legătură cu cel german vechiu „Schröheller“ care înseamnă ștafi și zine. Cronica spune de aceste ființe din basme că aruncau boabele carî plezniau.

Dealtfel și acest lucru se află în cronicile vechi islandeze carî spun de „Haebrest“ care e pulberea de tun. Deasemenea în poveștile irlandeze se vorbește de bombe pocnitoare și sînt din Odiseea.

Fapt istoric este numai că un vas Groenlandez, dus de furtună, a ajuns până în Scoția nouă (America) și că s'a întors de-acolo în 1347. E foarte de crezut că Islandezii făceau încă demult negoț cu America și că au avut lupte cu Pieile roșii. Părțile din Cronica sus pomenită, unde vorbește de aceste lupte e cutotul altfel decît părțile despre Winland.

Din acest miez adevărat a făurit Eirik Rand un roman realist.

CRONICA.

Candidatul de preot al comunei Ocna-de-fer *Aurel Simu* își va serba cununia cu d-șoara *Ecaterina Elvira*, fca preotului Lazăr Băleanu din Dognecea la 27 Noembrie c. în biserica ort rom. din Dognecea. Felicitări!

Inv. *Eremia Ardeleanu* (Temeș-Monoștor) cu d-șoara *Olga Liuba* (Ujmoldova) logodiți. Multe felicitări!

Grea lovitură de soartă a îndurat prietinel și colaboratorul nostru inv. *Dămian Izverniceanu* din Sasca-montană, perzîndu-și pe drăgălașul său *Dan*. „Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele domnului binecuvîntat!“

Rectificăm datul tinerii petrecerii cu joc ce se va da aici în sala otelului „Novak“, în beneficiul „Pomului de Crăciun“ al copiilor săraci, nu cum anunșaserăm greșit în numărul trecut, ci Simbăta viitoare, în 26. Noembrie a. c. Prețul de intrare 1 cor. Muzica: Bircă.

Anunșul alăturat la numărul de față servește spre orientare celorce doresc a-și cerca norocul, spre a se adresa cu toată încrederea către cunoscuta „Ústredná Banca Ucastinny Spoloc“ din Budapesta

Reuniunea de citire și cîntări din *Oravița-rom.* arangează la 26. c. n. un bal în Ospătăria Iosif Nedici din Incalitate. Intrarea 60 fileri.

Întimplarea dela banca noastră „Dunăreana“ din *Temeș-Cubin* e atît de regretabilă. Să ajungă toți funcționarii unei bănci românești la bobirna, cum arată „Temesvarer Zeitung“, e dincaleafară regretabil!

Adv. *Dr. Gheorghe C. Labonțiu* (Caransebeș) își va serba Lună, la 21. Nov. c. cununia cu d-șoara *Maria David* în biserica ort. rom. din Sebeșul-săsec.

Presa vieneză vestește că în Monarhia noastră se va scumpi tutunul.

La universitatea din Budapesta au fost promovai deodată la gradul de doctori în medicină frații *Ionel și Lia Moga*, copii văduvei Ana Dr. Moga din Sibii.

Țăraniî din comuna *Valeapai* au dezgropat din mormînt pe Iosim Ivașcu, crezîndu-l de un strigoî care le sturește vitele, pentru ceiace au să-și dea seama înaintea tribunalului din Lugoj. Eată de ce-i bună superstiția.

Festivitățile împreunate cu tîrnoseala steagului bravilor choriști din *Recița română*, în urma frumoaselor pregătiri, complet terminate, vor atrage pe mulți binevoitori și sprijinitori ai acestor-fel de strădaniî culturale.

Iniințarea unei alte bănci românești (?) în coastele „Plugarului“ nostru din *Cacova*, cum și era de prevăzut, n'a reușit.

Judele de curie *Toma Dogariu*, trecînd după o activitate de 40 ani la pensie, a fost distins de Maj. Sa cu ordinul Leopoldin.

Reuniunea damelor române din Lugj au iniințat o cantină școlară, care în 14. a curentei a și dat, sub controlul d-nei Dr. Braniște, o masă pentru 30 elevi rom. gr. or. și gr. cat. Eată un rezultat frumos al tragerii de inimă pentru ajutorarea copiilor săraci.

S'a dovedit statisticește, că poporul rusesc crește în fiecare an cu cite 2½ milioane de suflete, astfel se explică cum acest popor a ajuns la cifra uriașă de 160,000,000.

În „Drapelul“ se discută cu însuflețire „*Dece nu se insoară tinerii?*“ Un *dece* care, studiat din mai multe puncte de vedere, ar putea deschide o nouă cărare de meditațiune asupra unui fenomen trist în societatea noastră românească.

Pentru reclădirea orașelor *Messina* și *Reggio* se vor folosi cele 50 milioane, valorile scoase din ruine, ear guvernul italian va da 20 milioane lire.

Fostul șah al persiei a sosit cu suita sa la Viena, de unde își va continua călătoria în Franța.

La Timișoara se va organiza la 1916 o expoziție de comerț și industrie.

O casă nouă din Budapesta, a doctorului *Hoffenreich*, proprietarul stațiunii balneare „Marilla“, s'a prăbușit omorînd cîțiva muncitori.

În Suedia o femeie a durmit 32 de ani.

În Iaponia s'a descoperit o conjurație în-contra vieții micadoului.

Preotul „Veritas“ (?) arată în „Revista Pre-ților“ că „Tribuna“ (222) are „Părerî greșite“ despre zvircolirile „organizatorilor“. Oare?

Gheorghe Bădescu din Olănești (România) a dăruit 1000 coroane pentru biserica românească din Budapesta.

Citim în „Tribuna“ că la un *mare meeting de aviațiune*, ce se va arangea, dacă îngădue timpul, încă în toamna asta, va zbura și Vlaicu.

La Chișineu în Basarabia va apare încurînd celdintăi calendar românesc scris cu slove bătrîne, pentrucă literile latine nu sînt cunoscute p'acolo.

La școala germană din Budapesta nu sînt admisi decît numai copii cetățenilor din țeara nemțescă,

Pentru zidirea unui abatoriu în Oravița „Casa de păstrare“ din localitate a oferit un împrumut ieftin cu amortizație pe 20—30 ani.

Înlocul pensionarului notar *Stokk Frigyes* din Stajerlak a fost ales *Fracisc Gedeon* din Kő-nigsgnad.

Hotelul „Novák“ din localitate a trecut prin cumpărare în proprietatea lui *Fracisc Gargulak*.

La Recița-mont. darea comunală a fost redusă dela 62% la 50%.

N. Grozavescu, osîndit la moarte prin ștreang pentru un omor cu jaf săvîrșit anul trecut la Orșova a fost agrațiat de Maj. Sa, schimbîndu-i-se pe-deaspsa în robie pe viață.

Pentru îngrășarea vitelor, se capătă un admirabil praf, ce se pregătește aici în Oravița în farmacia „La Sf. Gheorghe“. Leacul acesta îngrășă cai, vite cornute și porci, apărînd animalele preventiv de orice boale.

Poșta Redacțiunii.

Lian. Așteptăm cele promise!
Dr. N. B. Dto.

Poșta Administrațiunii.

Rugăm pe On. noștri abonați a-și achita fără amînare restanțele, ca să nu fim nevoiți a-i da în judecată!

Bibliografie.

La Administrația noastră se află de vînzare următoarele cărți:

Dr. Iosif Popovici: Bocetele românești. . .	—80
„ „ „ Balade populare din Banat	1-80
Gheorghe Jianu: Potpourri	1-
Dr. I. Fometescu: Creșterea igienică a copiilor	—25
Dr. E. Babeș: Diajnoza	3-
Iuliu Birou: Nașterea lui Christos, piesă teatrală pentru copii în 5 acte	—50
Nicolae Firu: Monografia bisericii ort. rom. din Oradea-mare	1.-

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

Publicațiune pentru licitație de lemne.

Pentru vânzarea dela bucium a întregii cantități de lemne ce se află pe întinsul teritoriului de pădure, în total de 431 jugere catastrale, ce formează proprietatea comunei Forotik s. a. urbariștilor, se va ține pelingă oferte închise în scris, și cu graiul: pertractare licitațională la 12. Decembre 1910 d. a. cu începere dela 2 ore la casa comunală din Forotik (Comit. Caraș-Severin).

Pe baza prețurii s'a statorit spre a ajunge la vânzare, următoarea cantitate de: lemni de gorun pentru zidiri și mobile . . . . . 2648 m. cub. lemni de gorun, tei, carpin și cer, pentru ars . . . . . 3730 m. cub. care cantitate de lemni e

prețuită în . . . . . 78128 coroane

Ofertele închise date în scris și provăzute cu timbru de 1 cor. au să fie predate la președintele urbarial din Forotik până cel-mulț în 12 Decembre 1910 d. a. la 2 ore; prețul de cumpărare, oferit în scris pentru întreaga cantitate de lemni aflător pe teritor, are să fie precizat în cifre și cu litere, arătând oferentul că cunoaște condițiunile contractuale și licitaționale și că se supune lor.

Împreună cu ofertul în scris are să se depună în număr, la mâna președintelui urbarial, și o sumă de bani corespunzătoare prețului, drept vadiu de 10%, eventual să se plătiască acolo înainte de a se începe licitația verbală.

Oferte cari nu corespund condițiunilor de mai sus, neasigurate cu vadiul necesar, ori sosite prea târziu, sau oferte telegrafice nu se vor lua în considerare.

Condițiunile contractului de vânzare se pot vedea la președintele urbarial în Forotik, cum și la oficiul silvanal reg. ung. cercual în Verșeț.

Stațiunea de tren cea mai aproape de teritoriul pădurii e la Szurduk și Forotik la 4 km. îndepărtare.

Poștă, telegraf și stațiune de tren la Forotik.

Dat la Forotik, în luna Noembre 1910.

Paul Iova,
președinte urbarial.

Aviz.

Am onoare a Vă face cunoscut că mă-am deschis

cancelarie advocațională

în Oravița, strada principală Nr. 982 (peste drum de prăvălia la „Mița neagră“).

Cu stimă

Dr. Nicolae Hubian
advocat.

**„PLUGARUL”
societate pe acții din Cacova**

x-29

dă
5—6%

și plătește și darea după depunerii. Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6—7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigуреază vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

AVIZ.

La **timplăria Iohan Formayer**
în Oravița

se pot comanda totfelul de mobile și lucrări pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă neavind depozit, costișitor, e în măsură a lucra mai ieftin decit orcare. Poftiți și vă convingeți!

În „Farmacia bătrînă“ a lui
Max de Knoblauch,

nou renovată, și ajustată modern, serviciu
x-7 prompt și culant.

Asigurați-vă la banca noastră

„TRANSSYLVANIA”,

reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea!

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate până-acum. Se capătă la: **Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului american 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sint pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

„Sentinela”,

institut de economii și credit ca societate pe acții
în Satul-nou (Révaujfalu),

efectuește toate operațiunile de bancă, cu deosebire acordă împrumuturi ipotecare pe pământuri din părțile Panciovei dela 500—700 coroane de juger. Primește depunerii în Cont-Curent și pe lingă libele cu

5% interese

capitalizate de douăori pe an, după cari plătește și darea. Primește depunerii de o coroană la săptămînă cu asigurare pe viață pentru 1000—10000 coroane. Plătiri se pot face prin poștă, în care scop se trimit la cerere securi poștali și informațiuni în diferite limbi. Pentru depunerii cu asigurare pe viață se caută agenți în toate părțile.

10-2

Direcțiunea.

La

Tipografia „Progresul”

==== în Oravița ====

se pot comanda

totfelul de tipărituri bisericesti, școlare, advocaționale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efectuează:

acții, cupoane, losuri pentru loterii

lucrate toate cu gust.

— Nădăjduim că toți Români de bine ne vor trece pragul. —